

5 november 2023 verkondiging

Wij van Zuid

Bij Matteüs 25:1-13

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

Ben je er klaar voor? Voor de toekomst van God. Sta je daar überhaupt wel eens bij stil, dat Christus terugkomt, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde? Ik denk dat we ons handen vol hebben aan het nu, toch?

Ik vind het trouwens ook een onheilspellend verhaal wat Jezus vertelt. Zou het echt zo gaan? Fiftyfifty... Zou die liefdevolle God echt mensen buitensluiten? En als het wel zo gaat wie zal de toets kunnen doorstaan? Wie is er klaar voor? Dat is de vraag, een vraag die je onrustig maakt. En ik geloof dat dat ook de bedoeling is van dat verhaal van die meisjes. Dat je er onrustig van wordt.

Jezus vertelt een gelijkenis: een verhaal uit het dagelijkse leven met een vreemde twist. En precies dat wat je ergert, waar het van binnen bij je gaat kriebelen, daar draait het om. Gelijkenissen zijn geen verhaaltjes voor het slapen gaan, nee, je word er klaarwakker van. Ze zetten je in beweging en dat is nu precies wat Jezus wil, dat we bewegen.

De setting van de gelijkenis van vandaag is een bruiloftsfeest. Dat is niet voor niets. Wat God betreft, draait de wereldgeschiedenis niet uit op een chaos, een ramp, maar op een groot feest, een feest van liefde, een bruiloft. Laten we daar niet te snel aan voorbijgaan...



Het verhaal begint op de vooravond van de bruiloft. Hoe gaat dat in die tijd? De bruid is met haar ongetrouwde vriendinnen, de bruidsmeisjes, in haar aanstaande huis. De bruidegom is daar nog niet, hij is bezig met de laatste voorbereidingen voor het feest. Als hij klaar is, komt hij naar dat huis toe, met zijn vrienden. De bruidsmeisjes komen 'm tegemoet, dansend, met licht. Ze gaan met zijn allen het nieuwe huis binnen en dan begint het feest.

Er zijn tien bruidsmeisjes, zegt Jezus. Vijf wijze en vijf dwaze. Wat is het verschil tussen wijs en dwaas?

Ze hebben allemaal een lamp bij zich. Een soort stok met een bakje erop waar olie in kan. Daar kun je de straat mee op. Maar de dwazen hebben geen olie mee.

Let op, het gaat niet over reserve-olie, zoals steeds ten onrechte in bijbelvertalingen en kinderverhalen gezegd werd. Het woord "extra/reserve" staat er helemaal niet. De dwazen hebben wel lampen bij zich maar geen olie. Ze hebben zeg maar een zaklantaarn bij de Action gekocht, hij zit nog in het plastic en ze hebben geen batterijen erbij gehaald. Ik vind dat een heel belangrijk verschil. Vroeger dacht ik altijd dat het erover gaat dat je altijd iets extra's moet doen. Dat je pas wijs bent als je overal rekening mee houdt. Alsof alleen supermoeders geschikt zijn voor het koninkrijk die altijd in hun tas nog een extra setje kleren hebben voor het geval hun kind 'een ongelukje' heeft. Dat soort voorzorg wordt niet gevraagd. De dwazen hebben lampen mee zonder olie. Het lijkt alsof ze licht kunnen verspreiden, maar dat kunnen ze niet. Het is leeg wat ze doen. De wijze meisjes hebben lampen plus olie. Zij zullen daadwerkelijk voor licht kunnen zorgen.

Maar voorlopig merkt niemand het verschil. Ze zitten gezellig met elkaar. Het wordt later en later, de bruidegom laat op zich wachten. Ze vallen allemaal in slaap. De wijzen en de dwazen slapen. Is dat niet onze situatie? Dat wachten kunnen we niet volhouden, we zijn in slaap gesukkeld.

Maar dan: "De bruidegom komt eraan! Kom, ga hem tegemoet!" En dan komt het er op aan: Ben je er klaar voor? De meisjes pakken hun lampen en de dwazen ontdekken "Onze lampen gaan uit"

En nu??? Nu komt het struikelmoment van de gelijkenis. "Geef ons wat van jullie olie," vragen ze aan de wijzen. "Nee," zeggen die. "Het is niet genoeg voor ons allemaal. Ga zelf olie kopen."

Hier begint het te schuren. Hebben we niet geleerd om samen te delen? Was het nu zo erg geweest als die wijze meiden wat olie hadden afgestaan? Dit is toch geen moment om op je strepen te gaan staan? "had je zelf maar moeten halen..." Nee. Aan dat soort sociaal gewenste overwegingen heeft Jezus nu even geen boodschap.

Ben je er klaar voor? was de vraag. Je kunt niet blijven leunen op de inzet van anderen. Als de bruidegom komt, moet je er klaar voor zijn. Het gaat dan om jou zelf. Doe jij wat jij beloofd hebt toen je werd uitgenodigd: Je zou licht meenemen. Neem jij zelf je verantwoordelijkheid?!

Nico ter Linden merkt op: De olie in dit verhaal is niet overdraagbaar. De olie staat voor wat een mens zich in de loop van zijn leven heeft eigen gemaakt, de verworvenheden van zijn ziel, de goede daden die hij deed. Die olie is alleen van jezelf. Er is een eigen verantwoordelijkheid, een 'laatste' ernst, die geen mens aan een ander mens kan overdragen.

Zoals we aan een ander ook niet het geloof kunnen uitlenen. Eén van de broeders uit Taizé ziet in die olie ook de Heilige Geest. Olie is een symbool van de Geest. Die Geest is royaal voorhanden voor ieder mens maar ook niet 1 op 1 overdraagbaar.

Je bent zelf verantwoordelijk. Je krijgt alle tijd om te doen wat je te doen staat om voor olie te zorgen, maar er komt een moment dat je klaar moet staan.

En dat wordt pijnlijk duidelijk in de gelijkenis. Wie geen licht draagt, staat uiteindelijk voor een dichte deur. Je staat buiten en kunt er niet meer in. Beklemmend. En dan kun je wel roepen 'Heer, Heer!' maar Hij zal zeggen: 'Ik ken je niet.' Ook daar krijg je het koud van.

Want hij bedoelt natuurlijk niet dat hij niet weet wie zij zijn, maar dat Hij hen niet wil kennen, geen relatie met hen heeft. "Ik ken je niet" is een oude banformule om iemand buiten de gemeenschap te zetten. We zeggen in de kerk op allerlei momenten met warmte en vertrouwen dat God ons kent dat een kind zich gekend mag weten door God, dat iemand die gestorven is door God gekend wordt. Maar hier wordt duidelijk dat er ook van jezelf iets gevraagd wordt. Gods liefde gaat voor alles uit: geef je je aan die liefde? Daadwerkelijk?

Hoe moet je nu luisteren naar deze gelijkenis? Geeft Jezus hier een beschrijving van die laatste dingen? Hoe dat zal gaan? Nee, ik geloof dat Jezus ons wakker wil schudden. Hij wil ons in beweging krijgen. Neem het leven met God serieus. Doe wat God van je vraagt! Wees waakzaam! Zorg dat je er klaar voor bent, als Hij komt.

Hoe dan? We hoeven blijkbaar niet altijd wakker te zijn. Ze vallen allemaal in slaap.

We hoeven ook niet altijd overal aan te denken, geen reserve-olie. Wat dan wel? Wanneer ben je 'wijs'?

Wijs en dwaas, komen we vaker tegen in het Matteüsevangelie, in Mt7. Een dwaas man bouwde zijn huis op het zand, een wijs man bouwde zijn huis op de rots. Deze gelijkenis leidt Jezus in met de woorden: "Ieder die mijn woorden hoort en ernaar handelt, lijkt op...." **Horen en doen.** Jezus zegt in datzelfde hoofdstuk: "Niet iedereen die Heer, Heer, tegen mij zegt (Hoor je de meiden voor de deur...) zal het koninkrijk binnengaan, maar wie **doet** de wil van mijn hemelse Vader."

Niet zeggen "Ik neem licht mee" maar daadwerkelijk licht verspreiden. Vlak na dit verhaal van de tien meisjes zegt Jezus: "Alles wat je **doet** voor de minste van mijn broeders en zusters, doe je voor mij." De zieke die je opzoekt. De hongerige die je te eten geeft. Een vluchteling die je onderdak geeft.

Jezus stimuleert ons niet om te speculeren over het einde der tijden. En ook niet om na te gaan wie er wel bij hoort en wie niet. En zeker niet om jezelf in angst daarover te verliezen. Jezus spreekt jou aan. Ben jij er klaar voor? Je luistert naar wat ik zeg? Mooi! Je roept Mijn naam aan als je bidt? Mooi! Maar je bent er pas klaar voor als je doet wat ik zeg. Als je ernaar leeft, gewoon vandaag op de plek waar jij bent. In de dingen van elke dag. In wat je post op je social media. In hoe je je werk doet, hoe je omgaat met je kinderen en je burens.

Laat je licht schijnen. Wees een vredestichter, in hoe je praat over anderen, over de wereld. Wees eerlijk, iemand waar we van op aan kunnen. Zorg voor de schepping, besef dat het niet jouw wereld is maar die van God. Laat je licht daadwerkelijk schijnen in wat je doet. Leef met een warm hart voor ieder mens die op je weg komt. Dan ben je wijs. Dan ben je er klaar voor. Zo wordt die gelijkenis van Jezus over de toekomst van God een wake up call voor vandaag. Geloven is doen wat Jezus van je vraagt.

Laten we in dat besef avondmaal vieren. We proeven van Gods liefde in Christus. We vieren dat we op weg zijn naar het grote Bruiloftsfeest. En intussen leven we ons leven en zorgen we dat we er klaar voor zijn en laten we ons licht schijnen.

Amen.